

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Aan de voorzitter van de Commissie Bestuur

Datum

13 maart 2019

Onderwerp

Voortgang geïntensiveerde aanpak huiselijk geweld

Ons kenmerk

BSD/2018.532

RIS301886

Contactpersoon

Maartje Vollebergh

Dienst

Bestuursdienst

Afdeling

Directie Veiligheid

Telefoonnummer

14070

E-mailadres

maartje.vollebergh@denhaag.nl

Geachte voorzitter,

Op 12 februari 2018 (RIS299066) heb ik u op hoofdlijnen geïnformeerd over de intensivering van de aanpak van huiselijk geweld. Ik heb toen beloofd om binnen circa een jaar met een voortgangsrapportage te komen. In deze commissiebrief informeer ik u over de actuele stand van zaken.

Doelstellingen aanpak huiselijk geweld

In de commissiebrief van 12 februari hebben we twee belangrijke doelstellingen benoemd. De eerste doelstelling is het optimaliseren van de bestaande aanpak. Het doorbreken van de spiraal van geweld staat daarbij centraal. Dit vereist onder meer dat de aanpak zich richt op het hele gezin en niet beperkt blijft tot de dader of het slachtoffer. De tweede doelstelling is het verder verlagen van de drempel om hulp te zoeken. We zetten komende periode samen met onze partners alles op alles om deze doelstellingen te realiseren. Een aantal zaken hebben we al in gang gezet en een aantal zaken is nog in voorbereiding of in onderzoek. Bij de aanpak van huiselijk geweld trek ik schouder aan schouder op met wethouder Parbhudayal. Zij is verantwoordelijk voor de zorgkant van de aanpak. Ook werken we nauw samen met diverse gemeentelijke en niet gemeentelijke instellingen en organisaties, die vanuit strafrechtelijk, bestuurlijk of zorgperspectief bij de aanpak zijn betrokken.

Brede oriëntatie op het werkveld

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van het werkveld en de aard en omvang van de problematiek, heb ik diverse werkbezoeken afgelegd. Zo heb ik bezoeken gebracht aan de vrouwenopvang, de Jutters, de Albatros, het Veilig Verder Team van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) en het Crisis Interventie Team (Cit) van Jeugdbescherming West (Jbw). Bij deze bezoeken ben ik zeer onder de indruk geraakt van de deskundigheid en de betrokkenheid van de professionals, die zich met de aanpak van huiselijk geweld bezig houden. Die gedrevenheid is een belangrijke succesfactor om de komende periode met elkaar de noodzakelijke stappen te zetten, om de aanpak te optimaliseren. Ik put zelf veel inspiratie uit deze werkbezoeken en zie dat ook de mensen op de werkvloer aan een werkbezoek steun ontlenuen. Zij zien hierin erkenning en waardering voor hun belangrijke werk. Deze positieve energie moeten we met elkaar vasthouden en ten volle blijven benutten. De komende periode wil ik daarom goed in contact blijven met de werkvloer door de werkbezoeken voort te zetten.

Doorbraakteam Huiselijk Geweld

Een belangrijk gemeentelijke initiatief van de afgelopen periode is de oprichting van het Doorbraakteam Huiselijk Geweld, waarvan ik zelf de voorzitter ben. Het Doorbraakteam analyseert aan de hand van concrete en weerbarstige casuïstiek (regelmatig terugkerende) knelpunten bij de aanpak van huiselijk geweld en doet daarvoor verbetervoorstellen. Het Doorbraakteam bestaat uit professionals van : het Openbaar Ministerie, de politie, Reclassering Nederland, Veilig Thuis (VT), het Cit van Jbw en het CJG. Dit zijn onze belangrijkste ketenpartners bij de aanpak van huiselijk geweld. Ik heb kunnen vaststellen dat alle partners het gemeentelijk initiatief toejuichen en ondersteunen. Zij zien het Doorbraakteam als een unieke kans om met elkaar de aanpak van huiselijk geweld de noodzakelijke extra aandacht te geven. De partners zijn vooral ingenomen met de mogelijkheid om hardnekkige knelpunten en verbetervoorstellen daarvoor, via een korte en directe lijn bij het gemeentebestuur op tafel te brengen.

De bespreking van casussen in het Doorbraakteam legt nog duidelijker bloot hoe complex de materie vaak is. Dat geldt voor de problematiek die binnen gezinnen speelt, maar ook voor de samenwerking tussen ketenpartners, die elk hun eigen invalshoek en doelstelling hebben. Duidelijk is dat het langdurig aandacht zal vergen om structurele en duurzame verbeteringen te realiseren. Het afgelopen jaar hebben we daarin al de eerste stappen gezet. Ik licht dat hieronder nader toe.

Graag wijs ik u op een pilot die het Openbaar Ministerie binnen het programma Straf en Zorg heeft uitgevoerd. Overleg met het Openbaar Ministerie heeft tot resultaat gehad dat deze unieke pilot in de gemeente Den Haag is uitgevoerd. In de pilot vindt vroegtijdige afstemming plaats tussen professionals van het Openbaar Ministerie, politie, Raad voor de Kinderbescherming, de drie reclasseringsorganisaties, VT en het Cit van JBW. Al deze partijen denken aan de ZSM-tafel[2] gezamenlijk na over de in te zetten acties en interventies vanuit de verschillende organisaties, die het meeste effect zullen sorteren voor het veiligheid binnen een gezin. In de pilot staat de vraag centraal of professionals bij gevallen van huiselijk geweld meerwaarde ervaren bij vroegtijdige afstemming over strafrechtelijke interventies tussen hulpverlening, civielrechtelijke en strafrechtelijke instanties. Bij de onderlinge afstemming over de interventies kan ook worden ingezet op ambtshalve vervolging. Ik heb bij diverse gelegenheid aangegeven dat ik ambtshalve vervolging in huiselijk geweld zaken toejuich. De resultaten van de pilot zijn nog niet bekend, ik heb het Openbaar Ministerie verzocht mij op de hoogte te houden van de uitkomsten.

De pilot sluit ook goed aan op de ambitie om met het Doorbraakteam meer zicht te krijgen op de mogelijkheden om bij de aanpak van huiselijk geweld de ketensamenwerking tussen straf, bestuur en zorg te versterken. Deze ketenpartners hebben dikwijls andere uitgangspunten en doelstellingen en spreken niet altijd dezelfde taal. Ook in het landelijk programma "Geweld hoort nergens thuis" is de verbinding een belangrijk thema. Het versterken van de samenwerking tussen ketenpartners blijft de komende periode een permanent aandachtspunt voor het Doorbraakteam.

Bij de bijeenkomsten van het Doorbraakteam zijn nog diverse andere punten naar voren gekomen, die we de komende periode nader gaan analyseren en uitwerken. Ik loop ze met u langs.

1. Het doorbreken van de geweldsspiraal is een heel moeilijk proces. Bij de zaken die in het Doorbraakteam aan de orde zijn geweest, bleek het geweld soms meerdere generaties terug te gaan. Dat roept de vraag op of gezinnen na een interventie niet te snel weer worden losgelaten. Ik heb daar niet meteen een antwoord op, maar het is een goed voorbeeld van casuïstiek die een mogelijk probleem in het systeem bloot legt. Precies daarvoor is het Doorbraakteam opgericht.
Ik zal dit belangrijke punt met de ministers De Jonge en Dekker (samen verantwoordelijk voor het landelijke programma `Geweld hoort nergens thuis`) en met wethouder Parbhudayal bespreken. Ik neem daarvoor het initiatief.

Bovendien wil ik onderzoeken hoe informatie over eerdere geweldssituaties binnen een gezin tussen hulpverleningsorganisaties én de strafrechtketen beter gedeeld kan worden. Op dit moment loopt de hulpverlening tegen de belemmering aan dat cliënten niet verplicht zijn te melden dat er bijvoorbeeld ook nog strafrechtelijk iets speelt of dat er in het verleden al interventies hebben plaatsgevonden. Als de hulpverlening wel of beter gebruik kan maken van informatie uit het verleden, dan kunnen de risico's op huiselijk geweld beter worden ingeschat. Eerdere geweldssituaties zijn namelijk een belangrijke voorspeller van de kans op herhaling. De reden dat de informatie op dit moment niet of niet altijd wordt gedeeld heeft te maken met privacy.

2. Er is een brede consensus over de wenselijkheid van een aanpak die kan worden gekenmerkt als "één gezin, één plan, één regisseur". Dat moet wat mij betreft de norm worden, waarbij ik me tegelijkertijd ook realiseer dat dit niet van vandaag op morgen geregeld is. Ik wil de komende periode meer zicht krijgen op de factoren die belemmeren om een inmiddels breed gedragen gedachte ook in de praktijk toe te passen. In de Regiovisie voor de aanpak van huiselijk geweld, die momenteel ontwikkeld wordt, wordt een aantal aandachtspunten voor de aanpak van huiselijk geweld genoemd, die voor een goede aanpak van groot belang zijn, zoals het langer vasthouden van een gezin, maar ook door bij de aanpak aandacht te besteden aan de onderliggende problematiek, die vaak ten grondslag ligt aan huiselijk geweld, zoals schuldenproblematiek of psychiatrie en verslavingsproblematiek.
3. De slachtoffers van huiselijk geweld zullen altijd mijn belangrijkste aandacht hebben. Om recidive te voorkomen is het echter ook belangrijk om meer aandacht te besteden aan de begeleiding van plegers van huiselijk geweld. Zij verdienen straf, dat zonder meer. Maar met alleen straffen zijn we er niet. Het klinkt niet altijd even populair, maar zij moeten ook worden geholpen. In veel gevallen hebben ook plegers te maken met zware problematiek. Of lopen ze vast in verschillende trajecten van straf en zorg. Soms zijn zij zelf ook slachtoffer geweest. In een aantal gevallen kan het zinvol zijn om ze niet eenzijdig als daders van een strafbaar feit te beschouwen en te behandelen, maar ook als mensen die hulp nodig hebben en het vaak moeilijk hebben om die hulp te vinden. Ik zou daarvoor een buddysysteem in het leven willen roepen, dat plegers van huiselijk geweld begeleidt en ondersteunt bij het vinden en aanvaarden van hulp. Met het Doorbraakteam onderzoeken we nu hoe we daaraan het best vorm en inhoud kunnen geven.

Het huisverbod

Het huisverbod is een belangrijk instrument. In 2018 heb ik 301 huisverboden opgelegd. Ik wil dat het instrument vaker, doelmatiger en doeltreffender wordt ingezet, omdat het zowel het geweld befrist als ruimte geeft de zorg op gang te brengen. Omdat ik het huisverbod als een belangrijk instrument zie in de aanpak van huiselijk geweld heeft de politie de mogelijkheden onderzocht om het proces rondom het huisverbod te verbeteren. Dat heeft ertoe geleid dat in 2019 een kleinere poule van hulpofficieren het huisverbod gaat draaien. De nieuwe aanpak zorgt er voor dat deze hulpofficieren vaker een zaak oppakken en meer ervaring opdoen met het instrument. Ook de lijntjes tussen de hulpofficieren en de professionals uit andere sectoren worden zo korter. Dit kan ook bevorderen dat bij kindermishandeling eerder een huisverbod wordt opgelegd.

De verwachting is dat de nieuwe werkwijze een kwaliteitsimpuls geeft aan de toepassing van het huisverbod. Dat is een mooie ontwikkeling, die ik uiteraard van harte toejuich.

Ook landelijk is er aandacht voor het vraagstuk hoe het huisverbod vaker, doelmatiger en doeltreffender kan worden ingezet. De G4 en het ministerie van Justitie en Veiligheid doen daar samen onderzoek naar. Ik ben blij te constateren dat ook het rijk bereid is om dit thema op te pakken. Als de resultaten van het onderzoek bekend zijn, dan zal ik die uiteraard direct met u delen. Het streven is om vlak voor de zomer het rapport klaar te hebben. Ik kan dan kort na de zomer de resultaten met u delen.

Weerbaarheid vergroten

De aanpak van huiselijk geweld bestaat voor mij uit meer dan alleen extra maatregelen of aanvullend beleid. Het is naar mijn overtuiging ook van groot belang dat we maatschappelijke initiatieven steunen en onder de aandacht brengen, die de weerbaarheid van mensen vergroten die met huiselijk geweld te maken hebben of hebben gehad. Ik ben erg geïnspireerd door initiatieven waarbij lotgenoten elkaar helpen en steunen. Vorig jaar al opende ik de Lotgenotendag, een initiatief van de Academie voor herstel en ervaringsdeskundigheid, waarbij slachtoffers met elkaar in gesprek gaan. Bij de opening heb ik toen gewezen op het belang dat slachtoffers durven te kiezen voor hun eigen kracht. Dit jaar heb ik op meerdere momenten en plekken aandacht gevraagd voor de hulplijn 'Hear my voice'. Zo heb ik een tassenactie van de stichting Zonta ondersteund, waarbij de opbrengst naar Hear my Voice ging. Ook heb ik gedurende enige tijd in het atrium van het stadhuis een banner laten plaatsen die deze hulplijn onder de aandacht bracht en heb ik de link van deze zelfhulplijn op de gemeentelijke website laten zetten. Op mijn sociale mediakanalen, Instagram en Facebook, vraag ik er ook met enige regelmaat aandacht voor. Door me er structureel over uit te spreken, hoop ik dat mensen sneller de stap durven zetten hulp te zoeken.

Geïntensiveerde aanpak met kracht doorzetten

Mijn rol is de afgelopen periode voor een belangrijk deel, die van ambassadeur, aanjager en pleitbezorger voor de aanpak van huiselijk geweld geweest. Ik stel vast dat die rol erkend en gewaardeerd wordt en ook bijdraagt aan de totstandkoming van veranderingen en verbeteringen. Dat inspireert mij om hiermee met veel energie door te gaan. Openingen, lokale en landelijke bijeenkomsten zijn goede gelegenheden om aandacht te vragen voor huiselijk geweld in het algemeen en voor de hierboven vermelde initiatieven en aandachtspunten in het bijzonder. Ik heb in de afgelopen periode diverse malen van die mogelijkheid gebruik kunnen maken, onder meer door het openen van het landelijk congres over huiselijk geweld op 22 november jl. Ik zal dit de komende periode met veel inzet blijven doen.

In 2019 wil ik naast de al genoemde punten bijzondere aandacht geven aan de verbinding tussen straf en zorg. Ik denk dat daar nog de nodige winst te behalen is. Het is in mijn optiek van belang om bij de aanpak van huiselijk geweld een breed draagvlak te creëren en in stand te houden. Mede om die reden hecht ik zeer aan de goede samenwerking binnen het college en met name met de zorgwethouder mevr. Parbhudayal. Ook de goede samenwerking met de rijksoverheid, de G4, de veiligheidspartners, de zorgpartners en organisaties van en voor de doelgroepen is een belangrijk randvoorwaarde om resultaat te boeken. Ik heb de afgelopen periode mogen vaststellen dat het geen van deze partijen ontbreekt aan betrokkenheid en aan de wil om tot duurzame en effectieve verbeteringen te komen. Wel is er nog volop ruimte om de aanpak te verbeteren. Die urgentie wordt gelukkig ook breed gevoeld. Daarbij benadruk ik nog maar eens dat stappen vooruit bij dit onderwerp niet zomaar snel gezet zijn, maar langdurig en langjarig commitment vragen van alle betrokkenen. Ik voel zeer de motivatie ook de komende tijd met elkaar de schouders er onder te zetten om de aanpak van huiselijk geweld te optimaliseren.

Hoogachtend,

Pauline Krikke